

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ
6/7/2023

**Αντιμετώπιση της θερμικής καταπόνησης των εργαζομένων
λόγω υψηλών θερμοκρασιών**

Η ΓΣΕΕ, η Γραμματεία Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία και το Κέντρο Πληροφόρησης Εργαζομένων & Ανέργων της Συνομοσπονδίας (ΚΕ.Π.Ε.Α./ΓΣΕΕ), ενημερώνουν τους εργαζόμενους και τις εργαζόμενες για την αντιμετώπιση της θερμικής καταπόνησης λόγω υψηλών θερμοκρασιών, στη βάση και των σχετικών Οδηγιών της Διεύθυνσης Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία του Υπουργείου Εργασίας¹ και της Διεύθυνσης Δημόσιας Υγείας & Υγιεινής Περιβάλλοντος του Υπουργείου Υγείας².

Για την αντιμετώπιση της θερμικής καταπόνησης λόγω των υψηλών θερμοκρασιών και προκειμένου να διασφαλισθεί η τήρηση των μέτρων για την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων, υπενθυμίζουμε το πλαίσιο οδηγιών για α) την περιγραφή των **ομάδων εργαζομένων υψηλού κινδύνου**, β) τα απαιτούμενα **τεχνικά μέτρα που πρέπει προληπτικά** να λαμβάνονται από τους εργοδότες, σε συνδυασμό με **κατά περίπτωση μέτρα** ανάλογα με τις ειδικές συνθήκες γ) τις **τεχνικές και οργανωτικές οδηγίες** για τις μετρήσεις της θερμοκρασίας και της υγρασίας στους χώρους εργασίας, δ) τη διενέργεια τόσο **προληπτικών, όσο και κατασταλτικών ελέγχων** από την Επιθεώρηση Εργασίας και ε) σε περίπτωση μη συμμόρφωσης, **την επιβολή των προβλεπόμενων διοικητικών και ποινικών κυρώσεων**.

Συγκεκριμένα:

► **Οι ομάδες με υψηλό κίνδυνο για την υγεία τους** από τις υψηλές θερμοκρασίες είναι οι καρδιοπαθείς, οι πνευμονοπαθείς, οι πάσχοντες από χρόνια νοσήματα (πχ σακχαρώδης διαβήτης, χρόνια νεφρική ανεπάρκεια, διαταραχές αρτηριακής πίεσης κοκ), οι λαμβάνοντες συγκεκριμένα φάρμακα (πχ ινσουλίνη, αντιδιαβητικά, διουρητικά, αντιχολιεργικά κοκ), οι γυναίκες κατά την κύηση, καθώς επίσης και τα άτομα που εργάζονται σε ζεστό περιβάλλον. Η ένταξη των εργαζομένων στις παραπάνω ομάδες γίνεται από τον Ιατρό Εργασίας της επιχείρησης ή (στις περιπτώσεις που δεν προβλέπεται η απασχόληση Ιατρού Εργασίας) με ιατρική βεβαίωση που προσκομίζει ο ίδιος ο εργαζόμενος.

¹ Υπουργείο Εργασίας & Κοινωνικής Ασφάλισης Εγκύκλιος Αριθ. πρωτ 52903/26.5.2023 «Πρόληψη της θερμικής καταπόνησης των εργαζομένων» https://www.elinyae.gr/sites/default/files/2023-06/52903_2023.pdf

² Υπουργείο Υγείας Αριθ. Πρωτ. Δ1α/Γ.Π. οικ.34174/10-6-2022 «Πρόληψη των επιπτώσεων από την εμφάνιση υψηλών θερμοκρασιών και καύσωνα» https://www.elinyae.gr/sites/default/files/2022-06/34174_2022.pdf

► **Τα απαιτούμενα τεχνικά μέτρα** που πρέπει κατά περίπτωση να λαμβάνονται από τους εργοδότες αφορούν σε μετρήσεις της θερμοκρασίας και της σχετικής υγρασίας στους χώρους εργασίας και σε παρεμβάσεις στα δομικά στοιχεία των κτηρίων, σε τμήματα της παραγωγικής διαδικασίας και στην απαιτούμενη προσαρμογή του μικροκλίματος του εργασιακού χώρου.

► **Τα απαιτούμενα οργανωτικά μέτρα** αφορούν κυρίως στη χορήγηση διαλειμμάτων κατάλληλης διάρκειας και σε κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο για τον χρόνο ανάπαυσης για τη μείωση της θερμικής καταπόνησης των εργαζομένων σε περίοδο καύσωνα, την παροχή πόσιμου νερού σε θερμοκρασία 10° -15° C, τον προγραμματισμό των εργασιών, που συνεπάγονται υψηλή θερμική καταπόνηση των εργαζομένων σε ώρες εκτός θερμοκρασιακών αιχμών και τη σύνταξη σχεδίου αντιμετώπισης της θερμικής καταπόνησης των εργαζομένων, τη χορήγηση στους εργαζόμενους κατάλληλων μέτρων ατομικής προστασίας, την οργάνωση υποδομής πρώτων βοηθειών και αντιμετώπισης έκτακτων καταστάσεων. Ειδικότερα δε για τις υπαίθριες εργασίες και τις εργασίες σε εξωτερικούς χώρους, προβλέπεται επιπλέον η χορήγηση και χρήση κατάλληλου καλύμματος κεφαλής, η διαμόρφωση σκιερών μέρους για τα διαλείμματα, η κατασκευή στεγαστρών και ο προγραμματισμός των εργασιών, ώστε οι κοπιαστικότερες να γίνονται στις ώρες που η θερμοκρασία είναι χαμηλότερη, μείωση ή/και παύση των εργασιών κατά το χρονικό διάστημα μεταξύ των ωρών 12.00-16.00.

Σημειώνεται σε ό,τι αφορά **στην παραμονή σε χώρους που κλιματίζονται και ειδικότερα κατά το χρονικό διάστημα που παραμένει υψηλή η διακινδύνευση από την πανδημία του κορωνοϊού**, πρέπει να λαμβάνονται συστηματικά και να τηρούνται τα ειδικότερα μέτρα για τη διασφάλιση της δημόσιας υγείας από ιογενείς και άλλες λοιμώξεις κατά τη χρήση κλιματιστικών μονάδων³, με σκοπό τη σωστή λειτουργία των κλιματιστικών εγκαταστάσεων και αποφυγή δημιουργίας εστιών μόλυνσης και από άλλους μικροοργανισμούς.

Ο προσδιορισμός των εργασιών και των χώρων εργασίας, όπου ο κίνδυνος θερμικής καταπόνησης των εργαζομένων είναι αυξημένος και η εξειδίκευση των τεχνικών και οργανωτικών μέτρων, που πρέπει κατά περίπτωση να λαμβάνονται για την αντιμετώπιση της θερμικής καταπόνησης των εργαζομένων **πραγματοποιείται με την ενεργό συμμετοχή του Τεχνικού Ασφαλείας και του Γιατρού Εργασίας, σε συνεργασία με τους εκπροσώπους των εργαζομένων και αποτυπώνονται στην απαιτούμενη από το νόμο γραπτή εκτίμηση επαγγελματικού κινδύνου.**

Υπενθυμίζεται ότι **τα σωματεία ή/και οι επιτροπές υγείας και ασφάλειας έχουν το δικαίωμα διαβούλευσης και υπογραφής συλλογικών ρυθμίσεων**, με αντικείμενο την εφαρμογή σχεδίου αντιμετώπισης της θερμικής καταπόνησης των εργαζομένων, σε συνεργασία και με τον τεχνικό ασφαλείας και τον γιατρό εργασίας.

► **Επισημαίνουμε περαιτέρω, την ανάγκη επαγρύπνησης για την υποχρέωση εφαρμογής ειδικών νομοθετικών διατάξεων ή όρων ΣΣΕ που αφορούν στα ζητήματα Υγείας και Ασφάλειας των εργαζομένων.** Χαρακτηριστικά παραδείγματα σχετικών ρυθμίσεων αποτελούν:

α) οι ρυθμίσεις του Κανονισμού Μεταλλευτικών και Λατομικών Εργασιών για τους εργαζόμενους σε υπαίθριες εργασίες σε μεταλλεία και λατομεία, που ορίζουν ότι για την αποφυγή έκθεσης σε ηλιακή ακτινοβολία θα πρέπει να γίνεται διακοπή ή μετάθεση του χρόνου εκτέλεσης της εργασίας, όταν από τις σχετικές μετρήσεις ή δελτία της ΕΜΥ διαπιστώνονται συνθήκες υπέρβασης των προβλεπόμενων τιμών θερμοκρασίας (ή και υγρασίας).

³ Υπουργείο Εργασίας Εγκύκλιος ΣΕΠΕ 17312/Δ9. 506/4-5-2020 «Μέτρα για την προστασία της υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων στους χώρους εργασίας και την πρόληψη της διάδοσης του κορωνοϊού SARS-COV-2 κατά την άρση των περιοριστικών μέτρων» <https://ynergias.gov.gr/wp-content/uploads/2021/03/%CE%95%CE%93%CE%9A%CE%A5%CE%9A%CE%9B%CE%99%CE%9F%CE%A3-4-5-2020-%CE%95%CF%80%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CE%BB%CE%B5%CE%B9%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%B3%CE%AF%CE%B1-%CE%94%CE%99%CE%91%CE%A5%CE%93%CE%95%CE%99%CE%91.pdf>

Εγκύκλιος Υπουργείου Υγείας Αρ. Πρωτ:Δ1(δ)/ ΓΠ οικ. 26635/23-4-2020 «Λήψη μέτρων διασφάλισης της Δημόσιας Υγείας από ιογενείς και άλλες λοιμώξεις κατά τη χρήση κλιματιστικών μονάδων» <https://eody.gov.gr/wp-content/uploads/2020/05/klimatistika-covid19.pdf>

β) η διάταξη της Σ.Σ.Ε. Εργατοτεχνιτών Οικοδόμων και Συναφών Κλάδων όλης της Χώρας, βάσει της οποίας οι σχετικές εργασίες διακόπτονται σε περιπτώσεις καύσωνα, όταν η θερμοκρασία στον τόπο εργασίας υπερβαίνει τους 38ο C υπό σκιά, ενώ το ημερομίσθιο καταβάλλεται χωρίς καμία περικοπή,

γ) η διάταξη της ΣΣΕ 2022 για εργασίες που γίνονται σε πλοία και πλωτά μέσα, είτε αυτά βρίσκονται στη θάλασσα είτε στην ξηρά, βάσει της οποίας όταν η ΕΜΥ δίνει τοπική θερμοκρασία 36° και 37° C διακόπτονται οι εργασίες από τις 14:00 έως τις 18:00 και όταν δίνει θερμοκρασία 38° C και πάνω, το ωράριο εργασίας είναι μεταξύ 07:00 έως 13:00, χωρίς καμία περικοπή του ημερομισθίου, η δε διακοπή του ωραρίου θα ισχύει μέχρι και τις 19:00

δ) τη διάταξη της ΣΣΕ για τους εξωτερικούς υπαλλήλους που χρησιμοποιούν δίκυκλο (διανομείς – courier) σε επιχειρήσεις εκδόσεων και βιβλιοχαρτοπωλείων, βάσει της οποίας δεν θα απασχολούνται εκτός εγκαταστάσεων των επιχειρήσεων, όταν επικρατούν συνθήκες καύσωνα (38° C και άνω). Σε κάθε περίπτωση οι διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας, που αφορούν τα μέσα ατομικής προστασίας, ισχύουν και για τους εργαζομένους σε εργασίες μεταφοράς και διανομής προϊόντων με δίκυκλο.

► Συλλογικές συμβάσεις εργασίας μπορούν να αναζητηθούν στην ιστοσελίδα του **Οργανισμού Μεσολάβησης & Διαιτησίας** <http://www.omed.gr/sylogikes-rythmiseis> και του **Υπουργείου Εργασίας & Κοινωνικής Ασφάλισης** <https://ypergasias.gov.gr/sylogikes-rythmiseis-ergasias/>

Σημαντική ενημέρωση διατίθεται στην ιστοσελίδα του **Ελληνικού Ινστιτούτου για την Υγεία και την Ασφάλεια της Εργασίας (ΕΛΙΝΥΑΕ)** στο πεδίο για τη **θερμική καταπόνηση των εργαζομένων** <https://www.elinyae.gr/themata-yaе/thermiki-kataponisi> με παράθεση, ανάμεσα σε άλλες πληροφορίες, χρηστικών πληροφοριών για την προστασία των εργαζομένων σε περίπτωση καύσωνα <https://www.elinyae.gr/arthro-neon/prostasia-apo-ton-kaysona-episkeftheite-tin-thematiki-enotita-thermiki-kataponisi>

Στην ιστοσελίδα της **Εθνικής Μετεωρολογικής Υπηρεσίας**, πέραν των προγνωστικών πληροφοριών για τον καιρό στο σύνολο της χώρας, στις επιμέρους περιφέρειες και πόλεις http://www.emy.gr/emv/el/forecast/deltia_kairou/geniki_prognosi αναρτώνται και προγνωστικοί χάρτες με τα εύρη τιμών του δείκτη WBGT/ΘΥΜΒΑΣ⁴ (βιοκλιματικός δείκτης θερμικής καταπόνησης) για εξωτερικούς χώρους πανελλαδικά http://www.emy.gr/emv/el/forecast/deikths_wbgt.

Επίσης ο **Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία (EU-OSHA)** δημοσίευσε τον οδηγό Heat at work – Guidance for workplaces («Ζέστη στην εργασία - Καθοδήγηση για τους χώρους εργασίας») <https://osha.europa.eu/el/publications/heat-work-guidance-workplaces> που παρέχει πρακτικές οδηγίες για τον τρόπο διαχείρισης των κινδύνων που συνδέονται με την εργασία σε συνθήκες ζέστης.

► Κρίσιμος είναι ο ρόλος της **Επιθεώρησης Εργασίας τόσο της Επιθεώρησης Εργασιακών Σχέσεων, όσο και κυρίως της Επιθεώρησης Υγείας και Ασφάλειας της Εργασίας, ως προς τη διενέργεια ελέγχων για την εφαρμογή των μέτρων μείωσης της θερμικής καταπόνησης των εργαζομένων σε όλους τους εργασιακούς χώρους και ιδιαίτερα σε αυτούς, όπου με βάση τις προγνώσεις και ανακοινώσεις της Ε.Μ.Υ. για την επικράτηση συνθηκών καύσωνα, αναμένεται ότι θα υπάρξει μεγαλύτερη θερμική καταπόνηση, όπως στους υπαίθριους χώρους ή όταν η εργασία παρέχεται σε εξωτερικούς χώρους (πχ. οικοδομές, οδικά ή άλλα τεχνικά έργα, ταχυμεταφορές με δίκυκλο, παροχή υπηρεσιών σε εξωτερικούς χώρους, αγροτικές εργασίες, κ.ά), στους στεγασμένους με ειδική παραγωγική δραστηριότητα (πχ χυτήρια, χαλυβουργίες, υαλουργίες, μεταλλουργίες, βιομηχανίες πλαστικών, κεραμοποιίες, εκκοκκιστήρια, ναυπηγικές εργασίες, υπαίθριες εργασίες, πλυντήρια – στεγνωτήρια – σιδερωτήρια, ψητοποιαεία - μαγειρεία κλπ), σε χειρωνακτικές εργασίες (πχ χειρωνακτική διακίνηση βαρέων φορτίων στις μεταφορές, οικοδομές κλπ).**

⁴ Wet Bulb Globe Temperature –Θερμοκρασία Υγρού Βολβού και Μαύρου Σφαιριδίου

Οι αρμόδιες υπηρεσίες της Επιθεώρησης Εργασίας έχουν υποχρέωση εντατικοποίησης των προληπτικών ελέγχων κατά τη θερινή περίοδο σε όλους τους εργασιακούς χώρους, με προτεραιότητα σε εκείνους με τη μεγαλύτερη επιβάρυνση από θερμική άποψη, καθώς και άμεσης ανταπόκρισης στις σχετικές καταγγελίες των εργαζομένων και των σωματείων τους και επιβολής των προβλεπόμενων κυρώσεων σε περίπτωση διαπίστωσης σοβαρών παραβιάσεων ή μη συμμόρφωσης εργοδοτών προς τις υποδείξεις που τους γίνονται.

► Σε κάθε περίπτωση αποτελεί πάγιο αίτημα της ΓΣΕΕ προς το Υπουργείο Εργασίας η **εισαγωγή στην ισχύουσα νομοθεσία για την Υγεία και Ασφάλεια των εργαζομένων ρητών ρυθμίσεων για τις υποχρεώσεις των εργοδοτών και κυρίως απαγορεύσεων** για την πρόληψη της καταπόνησης των εργαζομένων και ρύθμισης των συνθηκών εργασίας τους στις περιπτώσεις έκθεσης σε έντονα καιρικά φαινόμενα (καύσωνας, ψύχος κλπ), οι οποίες να **συνοδεύονται με αυστηρές κυρώσεις και εντατικοποίηση των έγκαιρων ελέγχων** από την Επιθεώρηση Εργασίας.

Η ΓΣΕΕ τονίζει για μία ακόμα φορά ότι η πρόληψη και η προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων και η έγκαιρη και αποτελεσματική αντιμετώπιση της παραβατικότητας μέσω ελέγχων της Επιθεώρησης Εργασίας σε όλη την επικράτεια οφείλει να αποτελεί προτεραιότητα του θεσμοθετημένου κοινωνικού διαλόγου στο πλαίσιο του ανωτάτου Συμβουλίου Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία, η τακτική και ουσιαστική λειτουργία του οποίου είναι απόλυτα απαραίτητη.

Η υγεία και η ασφάλεια των εργαζομένων είναι θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα και πρέπει να αντιμετωπίζεται έμπρακτα από το Κράτος και την εργοδοσία ως τέτοιο.

Τα σωματεία, τα κατά τόπους Εργατικά Κέντρα και οι Ομοσπονδίες δύναμης της ΓΣΕΕ είναι σε επαγρύπνηση για τις καταγγελίες των εργαζομένων.

Η ΓΣΕΕ θα συνεχίσει να έχει στη διάθεση των συνδικάτων και των εργαζομένων σε όλη την επικράτεια για κάθε ζήτημα πληροφόρησης, στήριξης και συλλογικής δράσης και στα θέματα υγείας και ασφάλειας:

- το Κέντρο Πληροφόρησης Εργαζομένων και Ανέργων της ΓΣΕΕ, ΚΕΠΕΑ/ ΓΣΕΕ www.kepea.gr
- το Δίκτυο Υπηρεσιών Πληροφόρησης & Συμβουλευτικής Εργαζομένων και Ανέργων του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ <https://www.inegsee.gr/diktio-ipiresion-pliροφοrosis-simvouleftikis-ergazomenon-anergon/>

ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ